

To zestawienie informacyjne zostało opracowane we współpracy z Radą Notariatów Unii Europejskiej (CNUe).

1 W jaki sposób dokonuje się rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (testament, testament wspólny, umowa dotycząca dziedziczenia)?

Rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci można dokonać wyłącznie za pomocą testamentu. W prawie włoskim nie dopuszcza się możliwości sporządzania testamentów wspólnych ani zawierania umów o spadek.

Rozrządzenia testamentowe mogą przyjąć formę:

powołania spadkobiercy, w ramach którego spadkodawca dokonuje rozrządzenia całością spadku lub jego częścią, nie wskazując składników majątku będących przedmiotem rozrządzenia; albo

zapisu, za pomocą którego spadkodawca dokonuje rozrządzenia jednym składnikiem majątku lub większą ich liczbą.

2 Czy należy ten dokument zarejestrować, a jeżeli tak, w jaki sposób?

Rozrządzenia testamentowe nie podlegają obowiązkowi rejestracji niezależnie od ich formy.

Testament publiczny, czyli testament sporządzony w formie aktu notarialnego, notariusz przekazuje po śmierci spadkodawcy z rejestru testamentów do rejestru czynności prawnych między żyjącymi (*inter vivos*) i rejestruje zaświadczenie o przeniesieniu.

Testament holograficzny – testament własnoręcznie sporządzony przez osobę fizyczną – należy po śmierci spadkodawcy przedłożyć notariuszowi, aby dokument stał się skuteczny, co następuje w drodze sporządzenia protokołu z jego ogłoszenia, który zostaje następnie zarejestrowany.

3 Czy istnieją jakieś ograniczenia dotyczące rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (np. zachówek)?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami spadkodawca może rozrządzać całością majątku spadkowego. Małżonek spadkodawcy, jego dzieci i ich zstępni oraz (w przypadku braku dzieci) rodzice spadkodawcy są uprawnieni do zachowku, czyli minimalnego zarezerwowanego dla nich udziału spadkowego.

Testament, w którym nie uwzględniono zachowku, jest ważny i skuteczny, o ile nie zostanie podważony przez uprawnionych do zachowku. Jeżeli testament nie zostanie podważony lub jeżeli okaże się, że podstawa jego zaskarżenia była bezpodstawna, testament wywołuje skutki prawne.

4 W przypadku braku rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci – kto jest uprawniony do dziedziczenia i w jakich częściach?

W przypadku braku testamentu stosuje się przepisy kodeksu cywilnego dotyczące dziedziczenia ustawowego. W niektórych przypadkach spadkodawca sporządził testament, ale zawiera on rozrządzenia obejmujące wyłącznie część spadku: w takiej sytuacji w odniesieniu do pozostałej części spadku równoległe z przepisami regulującymi dziedziczenie testamentowe stosuje się przepisy dotyczące dziedziczenia ustawowego. Spadkobiercami ustawowymi są: małżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo i krewni do szóstego stopnia pokrewieństwa. Udziały spadkowe zależą od liczby pozostających przy życiu osób z wymienionych powyżej kategorii. Jeżeli spadkodawca pozostawił dzieci, jego rodzice, rodzeństwo i dalsi krewni zostają wyłączeni od dziedziczenia.

5 Jaki organ jest właściwy:

5.1 w sprawach dziedziczenia?

5.2 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu spadku?

5.3 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zapisu?

5.4 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zachowku?

Spadek przechodzi na spadkobiercę po złożeniu przez niego oświadczenia o przyjęciu spadku, podczas gdy zapis przechodzi na zapisobiercę bez konieczności dokonania przez niego jakiegokolwiek czynności, z wyjątkiem odrzucenia zapisu. Przyjęcie nie może być częściowe, przy czym może nastąpić w sposób wyraźny (w drodze stosownego oświadczenia) albo dorozumiany (dzieje się tak w przypadku, gdy spadkobierca dokonuje czynności, której może dokonać wyłącznie spadkobierca, np. sprzeda jeden ze składników majątku spadkowego). Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może mieć formę aktu notarialnego lub oświadczenia ustnego złożonego przed sekretarzem sądu właściwego dla miejsca otwarcia spadku. Te same zasady mają zastosowanie do osób uprawnionych do zachowku, które jednak mogą jedynie przyjąć lub odrzucić zachówek, do którego są uprawnione. Osoby uprawnione mogą zrzec się prawa do zachowku, w przypadku gdy zachówek został naruszony. Jeżeli osoba uprawniona do zachowku została wyłączona z dziedziczenia lub przyznany udział spadkowy jest niższy niż wysokość przysługującego jej zachowku, wówczas może ona dochodzić należnego jej zachowka.

6 Proszę krótko opisać postępowanie spadkowe na podstawie prawa krajowego, w tym dział spadku i podział składników majątku (w tym informacje, czy postępowanie spadkowe jest wszczynane z urzędu przez sąd lub inny właściwy organ)

Prawo nie przewiduje jednej procedury.

Otwarcie spadku następuje z chwilą śmierci spadkodawcy. Na podstawie testamentu lub obowiązujących przepisów prawa ustala się tożsamość osób powołanych na spadkobierców lub zapisobierców. Osoby te muszą następnie podjąć stosowne kroki w celu przyjęcia lub odrzucenia spadku; następnie ustala się krąg spadkobierców i ich udziały spadkowe, które określa się ułamkowo.

Jeżeli jest kilku współspadkobierców, każdy z nich jest uprawniony do zażądania działu spadku, w drodze umowy albo na podstawie orzeczenia o działu spadku wydanego na wniosek współspadkobiercy przez sąd w zwykłym postępowaniu cywilnym.

7 W jaki sposób i kiedy dany podmiot staje się spadkobiercą lub zapisobiercą?

Osoba, na rzecz której dokonano zapisu, staje się zapisobiercą bez konieczności dokonania jakiegokolwiek czynności, z wyjątkiem odrzucenia zapisu. Aby spadek przeszedł ostatecznie na spadkobiercę, osoba musi złożyć wyraźne oświadczenie o przyjęciu spadku albo dokonać czynności, która oznacza dorozumiane przyjęcie spadku. Osoby wskazane jako spadkobiercy, które znajdują się w posiadaniu składników majątku spadkowego, stają się spadkobiercami bez konieczności dokonania jakiegokolwiek czynności po upływie trzech miesięcy od daty otwarcia spadku.

Oświadczenie o przyjęciu spadku dokonane w sposób wyraźny, które należy złożyć w terminie dziesięciu lat od daty otwarcia spadku, może przyjąć formę oświadczenia o prostym przyjęciu spadku albo oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, aby ograniczyć odpowiedzialność spadkobiercy z tytułu długów spadkodawcy.

Oświadczenie o przyjęciu spadku nabytego przez małoletnich i inne osoby nieposiadające zdolności do czynności prawnych musi zostać złożone w sposób

wyraźny, przy czym w tym przypadku spadek musi zostać przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.

Skutki przyjęcia spadku lub zapisu obowiązują z mocą wsteczną od chwili otwarcia spadku.

8 Czy spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe, a jeżeli tak, na jakich warunkach?

Spadkobiercy odpowiadają za wszystkie długi spadkodawcy proporcjonalnie do wartości przysługujących im udziałów w spadku, natomiast zapisobiercy nie odpowiadają w ogóle za długi spadkowe.

W przypadku prostego przyjęcia spadku spadkobierca ponosi nieograniczoną odpowiedzialność za długi spadkodawcy i w związku z tym odpowiada za długi spadkodawcy nawet w przypadku, gdy ich wartość przewyższa wartość masy spadkowej.

Jeżeli spadek został przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza, spadkobierca odpowiada za długi spadkodawcy wyłącznie do wysokości odziedziczonego spadku.

Jeżeli spadek został przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza, należy sporządzić spis inwentarza, w którym opisuje się i określa wartość wszystkich składników majątku spadkowego i wszystkich zobowiązań spadkowych: spadkobierca musi zostać upoważniony przez sąd do podejmowania wszelkich czynności w zakresie rozporządzania majątkiem spadkowym, przy czym takiego upoważnienia udziela się wyłącznie w przypadku, gdy wspomniane czynności będą leżały w interesie wierzycieli spadkowych.

9 Jakich dokumentów/informacji wymaga się zazwyczaj w celu zarejestrowania nieruchomości?

Spadkobiercy i zapisobiercy są zobowiązani do przekazania organom podatkowym aktu poświadczenia dziedziczenia zawierającego informacje o wszystkich składnikach majątku spadkowego, z uwzględnieniem nieruchomości, oraz powiązane informacje katastralne. Odpis aktu poświadczenia dziedziczenia służy do zmiany wpisu w rejestrze nieruchomości, tj. zarejestrowania określonych nieruchomości pod nazwiskiem spadkobierców lub zapisobierców, którzy stali się ich właścicielami.

Procedura dokonywania w rejestrze nieruchomości wpisów dotyczących nabycia odziedziczonej nieruchomości jest różna dla spadkobierców i zapisobierców. W przypadku zapisobiercy wpis dokonuje się na podstawie odpisu testamentu zawierającego stosowny zapis. W przypadku spadkobiercy rejestruje się wyraźne oświadczenie o przyjęciu spadku lub dokonanie czynności stanowiące przyjęcie w sposób dorozumiany.

9.1 Czy wyznaczenie zarządcy jest obowiązkowe czy obowiązkowe na wniosek? Jeżeli jest to obowiązkowe lub obowiązkowe na wniosek, jakie czynności należy podjąć?

Ustanowienie zarządcy masy spadkowej nie jest obowiązkowe.

Spadkodawca może powołać wykonawcę testamentu, który będzie odpowiedzialny za zarządzanie majątkiem spadkowym wyłącznie w zakresie koniecznym do wywiązania się z powierzonych mu obowiązków.

W przepisach prawa wskazano osoby odpowiedzialne za zarządzanie spadkiem, w przypadku gdy spadkobiercy nie posiadają zdolności do czynności prawnych.

Jeżeli żadna z osób powołanych do dziedziczenia nie przyjmie spadku, istnieje możliwość zwrócenia się do sądu o ustanowienie kuratora spadku bezdziedzicznego, który będzie zarządzał majątkiem spadkowym do chwili złożenia pierwszego oświadczenia o przyjęciu spadku. Po złożeniu przez spadkodawcę oświadczenia kurator zostaje automatycznie zwolniony z pełnionej funkcji.

9.2 Kto jest uprawniony do wykonania rozrządzenia na wypadek śmierci lub zarządzania masą spadkową osoby zmarłej?

Jeżeli zapis polega na dokonaniu określonej czynności przez spadkobierców, wówczas spadkobiercy powinni jej dokonać.

Spadkodawca może powołać wykonawcę testamentu, który będzie odpowiedzialny za wykonanie ostatniej woli spadkodawcy.

Zarząd majątkiem spadkowym zostaje powierzony osobom zobowiązanym do wykonania dyspozycji testamentowych do chwili ich skutecznego wykonania.

9.3 Jakie uprawnienia przysługują zarządcy?

Co do zasady, zarządcy masy spadkowej są uprawnieni wyłącznie do sprawowania zwykłego zarządu, dzięki czemu mogą zabezpieczyć majątek spadkowy i ochronić go przed utratą wartości. Zbycie majątku spadkowego lub czynności wykraczające poza zwykły zarząd wymagają uzyskania zgody sądu.

10 Jakie dokumenty zgodnie z prawem krajowym są zazwyczaj wydawane w toku i na koniec postępowania spadkowego, by poświadczyć status i prawa beneficjentów? Czy mają one szczególny skutek dowodowy?

Gmina, w której znajduje się miejsce urodzenia lub zamieszkania spadkodawcy, wydaje akt zgonu, wypis z rejestru zgonów oraz oświadczenie o stanie rodzinnym, które zawierają informacje na temat okoliczności śmierci zmarłego, jego dane osobowe i informacje o sytuacji rodzinnej.

Organy publiczne nie wydają dokumentów potwierdzających nabycie praw i obowiązków przez spadkobiercę i zapisobiercę.

Osoba, która chce potwierdzić, że jest spadkobiercą lub zapisobiercą, może przedstawić oświadczenie złożone przed notariuszem w obecności dwóch świadków, którzy nie dziedziczą, pod rygorem odpowiedzialności karnej. Organy publiczne przyjmą również oświadczenie własne danej osoby zamiast oświadczenia złożonego przed notariuszem, także pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Ostatnia aktualizacja: 28/10/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

W związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej państwa członkowskie aktualizują obecnie niektóre strony portalu zawierające treści krajowe. Jeżeli dana strona zawiera treści, które nie zostały jeszcze dostosowane w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa, jest to niezamierzone i zostanie wkrótce skorygowane.